

Pwy mae CLAS Cymru'n eu helpu

Mae CLAS yn cefnogi'r sawl sy'n anelu at greu mannau tyfu cymunedol, gan gynnwys:

- Grwpiau cymunedol newydd a chychwynnol sydd eisiau dod o hyd i dir
- Grwpiau cymunedol sefydlog sydd â phroblemau â safle presennol neu sy'n awyddus i ddatblygu safleoedd eraill
- Awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru sy'n cynnig tir ar gyfer defnydd cymunedol neu'n trosglwyddo ased tir presennol
- Tirfeddianwyr preifat sydd eisiau rhoi tir ar gael at ddefnydd cymunedol ar sail barhaol neu dros dro
- Sefydliadau mawr â thir a allai fod ar gael at ddefnydd y gymuned, megis Cyfoeth Naturiol Cymru, prifysgolion, cyrff cyhoeddus, cymdeithasau tai, ac adeiladwyr tai mawr.

Who CLAS Cymru helps

CLAS supports those aiming to create community growing space, including:

- New and fledgling community groups wanting to find land
- Established community groups having issues with an existing site or keen to develop other sites
- Local authorities and Welsh Government offering land for community use or turning over a current land asset
- Private landowners wanting to make land available for community use on a permanent or temporary basis
- Large organisations with land which could be made available for community use, such as Natural Resources Wales, universities, public bodies, housing associations, and major house builders.

Benefits of CLAS Cymru

CLAS Cymru:

- Provides detailed technical advice
- Showcases good practice
- Links landowners and Communities
- Creates useful information resources (e.g. template leases, planning and technical guidance)
- Collaborates with other stakeholder organisations to complement existing support on a National and local level
- Promotes mixed use – such as local food growing, play, wildlife and community land use in social housing areas
- Raises the profile of community land use among landowners, community sector organisations, funders and policy-makers
- Influences policy and legislation at a local and National level to increase the amount of land available to communities for growing.

Buddion CLAS Cymru

CLAS Cymru:

- Rhoi cyngor technegol manwl
- Arddangos ymarfer da
- Cysylltu tirfeddianwyr a chymunedau
- Cydweithio â sefydliadau rhanddeiliaid eraill i ategu'r gefnogaeth sydd ar gael ar lefel genedlaethol a lleol
- Hyrwyddo defnydd cymysg – megis tyfu bwyd yn lleol, chwarae, bywyd gwylt a defnydd tir cymunedol mewn ardaloedd tai cymdeithasol
- Codi proffil defnydd tir cymunedol ymhlith tirfeddianwyr, sefydliadau'r sector cymunedol, arianwyr a gwneuthurwyr polisïau
- Dylanwadu ar bolisïau a deddfwriaeth ar lefel leol a chenedlaethol i gynyddu faint o dir sydd ar gael i gymunedau ar gyfer tyfu.

Community Land
Advisory Service
Gwasanaeth Cyngori
Ar Dir Cymunedol

Community Land Advisory Service

An impartial, collaborative service aiming to increase community access to land across the UK.

Y Gwasanaeth Cyngori ar Dir Cymunedol

Gwasanaeth diduedd, cydweithredol sydd â'r nod o gynyddu mynediad cymunedol i dir ledled y DU.

www.communitylandadvice.org.uk

Gwaith CLAS Cymru

Mae CLAS yn helpu grwpiau cymunedol, perchennogion tir a rheolwyr tir drwy ddarparu cymorth a chyngor drwy arweiniad un i un, hyfforddiant grŵp, gweithdai, adnoddau ar-lein a chysylltu'r partion hynny â buddiant.

Mae ei feysydd gwaith yn cynnwys:

- Nodi ffynonellau tir posibl a gwella mynediad iddynt
- Trafod y defnydd o dir ar sail dros dro neu hirdymor
- Canllawiau technegol diduedd ar gytundebau prydles a materion cysylltiedig
- Cyngor ar faterion cyfreithiol, cytundebau tir, a chaffael tir
- Cyngor ar y system gynllunio yng Nghymru a sut i gyflwyno cais cynllunio.

Mae CLAS yn gweithio i fynd i'r afael â'r prinder tir sydd ar gael ar gyfer garddio cymunedol a gweithgareddau manau gwyrdd cysylltiedig.

Mae CLAS yn gweithredu fel gwasanaeth cyfryngu a brocera rhwng tirfeddianwyr a grwpiau cymunedol a bydd yn ategu, cefnogi a gwella mentrau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol sydd eisoes yn bodoli.

What CLAS Cymru does

CLAS helps community groups, landowners and land managers by providing support and advice through one to one guidance, group training, workshops, online resources and linking those interested parties.

Areas of work include:

- Identifying potential sources of land and improving access to it
- Negotiating the use of land on a temporary or long term basis
- Impartial technical guidance on lease agreements and related issues
- Advice on legal issues, land agreements, and land acquisition
- Advice on the planning system in Wales and how to submit a planning application.

CLAS works to address the lack of available land for community gardening and associated green space activities.

CLAS acts as an intermediary and a broker service between landowners and community groups and will compliment, support and enhance existing local, regional and national initiatives.

How CLAS Cymru delivers

CLAS helps people and organisations:

- 1 Strategically** – through collaboration with stakeholder organisations and by influencing policy on a local and National level
- 2 Practically** – by delivering information resources via the website and through technical help and advice given by advisers.

"CLAS Cymru have been helping us with submitting a planning application and appeal for some irrigation ponds on our growing project. Without CLAS Cymru we would have had great difficulty in navigating our way through the highly complex and rapidly evolving area of planning in the countryside. Although as yet unsuccessful we are still optimistic about a satisfactory outcome."

The Roundhouse Partnership, Cardiff

Sut mae CLAS Cymru'n gweithio

Mae CLAS yn helpu pobl a sefydliadau:

- 1 Yn strategol** – drwy gydweithio â sefydliadau rhanddeiliaid a thrwy ddylanwadu ar bolisi ar lefel leol a chenedlaethol
- 2 Yn ymarferol** – drwy ddarparu adnoddau gwybodaeth drwy'r wefan a thrwy gymorth a chyngor technegol a roddir gan gynghorwyr.

"Mae CLAS Cymru wedi bod yn ein helpu gyda chyflwyno cais cynllunio ac apêl ar gyfer rhai pyllau dyfrhau yn ein prosiect tyfu. Heb CLAS Cymru, byddem wedi cael anhawster mawr yn llywio ein ffordd drwy faes cynllunio yng nghefn gwlad sy'n gymhleth iawn ac sy'n datblygu'n gyflym. Er i ni fod yn aflwyddiannus hyd yn hyn, rydym yn parhau'n optimistaidd ynghylch canlyniad boddhaol."

The Roundhouse Partnership, Caerdydd

CLAS Cymru is a five year Big Lottery funded programme, managed by the Federation of City Farms and Community Gardens (FCFCG) and designed to increase the amount of land available and accessible to communities in Wales who want to grow. CLAS Cymru aims to engage more people with the land, food production and with each other. It will operate across Wales and offer a fully bi-lingual service.

By increasing the amount of land in use for community food production and environmental purposes, the programme will be helping communities to become more sustainable and resilient in the face of changing climate and changing times.

Mae CLAS Cymru'n rhaglen pum mlynedd a ariennir gan y Loteri Fawr, ac a reolir gan y Ffederasiwn Ffermydd Dinesig a Gerddi Cymunedol (FFFDGC) ac mae wedi ei chynllunio i gynyddu faint o dir sydd ar gael ac yn hygyrch i gymunedau yng Nghymru sydd eisiau tyfu. Mae CLAS Cymru'n anelu at gysylltu mwy o bobl â'r tir, â chynhyrchu bwyd, a gyda'i gilydd. Bydd yn gweithredu ledled Cymru ac yn cynnig gwasanaeth cwbl ddwyieithog.

Drwy gynyddu faint o dir sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer cynhyrchu bwyd cymunedol ac at ddibenion amgylcheddol, bydd y rhaglen yn helpu cymunedau i ddod yn fwy cynaliadwy a gwydn yn wyneb newid yn yr hinsawdd ac amseroedd sy'n newid.

Contact information Gwybodaeth gyswilt

CLAS Cymru has a small team of advisors based in North and South Wales. The CLAS Cymru team will be working closely with FCFCG 'Tyfu Pobl' team in Wales, as well as the UK wide CLAS team, ensuring synergy and the transfer of knowledge and expertise.

Mae gan CLAS Cymru dîm bach o ymgynghorwyr sy'n gweithio yng Ngogledd a De Cymru. Bydd tîm CLAS Cymru'n gweithio'n agos â thîm 'Tyfu Pobl' y FfFDGC yng Nghymru, yn ogystal â thîm CLAS ledled y DU, gan sicrhau synergedd a throsglwyddo gwybodaeth ac arbenigedd.

Email/Ebost: wales@communitylandadvice.org.uk

Tel/Ffôn: 029 2022 5942